

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1CoP/2/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8612204995
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8612204995.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Mariany Muránskej vo veci navrhovateľky: Mgr. F. W., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. č. XXX/X, V., t.č. V.. A.. XXX/XX, V., zastúpenej JUDr. Martou Maruniakovou, advokátkou vo Svidníku, Ul. Sov. hrdinov č. 200/33, proti odporcovi: MVDr. V. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. č. XXX/X, V., o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. V. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 6P 122/2012 - 307 zo 14.10.2014 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku o úprave styku otca s mal. V..

Zrušuje rozsudok vo výroku o výživnom pre mal. V., vo výroku o trovách konania, vrátane trov konania štátu a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa manželstvo účastníkov Mgr. F. W. a MVDr. V. W. rozviedol. Mal. V. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, ktorú poveril zastupovaním maloletého a spravovaním jeho majetku. Zaviazal otca maloletého prispievať na výživu mal. V. sumou 300 Eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky od právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Upravil styk otca s mal. V. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každú poslednú sobotu v mesiaci od 09.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že maloletého si prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky, pričom matka je povinná dieťa na styk riadne pripraviť. Zaviazal oboch rodičov v prípade, že sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť realizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi najneskôr deň pred začatím styku. Zaviazal odporcu zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 480,80 Eur na účet Okresného súdu Svidník a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemal právo na náhradu trov konania.

Vychádzal zo zistenia, že manželstvo účastníkov je dlhodobo narušené, a preto podľa § 23 Zákona o rodine toto manželstvo je potrebné rozviesť.

Pokiaľ ide o styk otca s mal. V., je potrebné vychádzať zo stanoviska mal. V., ktoré prezentoval pri osobnom výsluchu na súde prvého stupňa a vychádzať aj zo znaleckého dokazovania, ktoré bolo vo veci vykonané, pričom so zreteľom na všetky tieto okolnosti sa javí najvhodnejšia úprava spočívajúca v umožnení styku otca s mal. V. raz v mesiaci, a to počas dvoch víkendových dní, teda od 9.00 hodiny v sobotu do 15.00 hodiny v nedeľu a to v každú poslednú sobotu v mesiaci.

Je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa vzhľadom k jeho veku, citovej a rozumovej vyspelosti rešpektovať jeho želanie tráviť dočasne s otcom jeden víkend v mesiaci. Súd v súlade s konštatovaním znalkyne poukazuje na to, že nerešpektovanie postoja maloletého by mohlo výrazne zvýšiť riziko aktivovania porúch jeho správania a emócií a eskalácia tlaku by mohla mať za následok vážny zlom vo vzťahu k otcovi a odcudzenie sa.

Pri určení výživného súd vychádzal zo zisteného skutkového stavu, pričom dospel k záveru, že navrhovateľkou navrhované výživné zo strany otca je v celom rozsahu dôvodné a súdom určené výživné otec môže platiť bez ohrozenia potrieb svojich a svojej domácnosti. Pri stanovení výšky výživného súd vychádzal zo zistených pomerov na strane maloletého dieťaťa, ako aj na strane rodičov, pričom je nesporné, že na strane maloletého sú odôvodnené potreby súvisiace s bývaním, ošatením a stravovaním, ako aj potreby súvisiace so vzdelávaním a kultúrnym a športovým využitím. Príjmové pomery matky v porovnaní s príjmovými pomermi otca sú podstatne horšie, a preto súd má za to, že príjmové pomery otca aj po zohľadnení jeho bežných životných nákladov, vyjmúc náklady na bývanie a cestovné v uvedenej výške, mu umožňujú, aby prispieval na potreby dieťaťa súdom stanoveným výživným.

Súd zaviazal odporcu zaplatiť na trovách štátu sumu 480,80 Eur na účet Okresného súdu Svidník do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, ktorá bola uhradená zo štátneho rozpočtu znalkyni z odboru psychológie detí Mgr. H. H. ako odmena za podaný znalecký posudok dňa 12.09.2014.

Výrok o trovách konania vo vzťahu medzi účastníkmi odôvodnil ustanovením § 144 O.s.p.

Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie odporca, a to len proti výroku o úprave styku s mal. V., proti výroku o úprave výživného a proti výroku o trovách konania štátu.

Poukázal na to, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Pokiaľ ide o výživné, toto je neúmerne vysoké, pretože jeho čistý mesačný príjem za rok 2013 predstavuje sumu 964,08 Eur a po zväžení jeho životných nákladov, vrátane nákladov na bývanie, cestovné do zamestnania a iných nákladov, je možné dospieť k sume 896,97 Eur. Rozdiel čistého príjmu a nákladov takto predstavuje sumu 67,11 Eur. Preto výška 300 Eur výživného mesačne pre mal. V. je doslova likvidačná a hlboko zasahujúca do jeho životnej úrovne. Súd prvého stupňa nemal zistený priemerný čistý mesačný príjem a miešanie priemerného čistého mesačného príjmu za rok 2012 s priemerným hrubým mesačným príjmom v nasledujúcom období sa javí nelogické. Odporca vykonáva službu v štátnozamestnaneckom pomere a všetky náležitosti majetkového charakteru sú k dispozícii v služobnom úrade Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky. Vychádzajúc z roku 2013, v ktorom bol štátny zamestnanec zaradený do 8. platovej triedy s platovou tarifou 631,50 Eur, v čistom vyjadrení ide o sumu 503,20 Eur, pôsobí stanovenie výživného 300 Eur podobne ako úžera. Podobne v roku 2014 bola platová tarifa zvýšená na sumu 647,50 Eur v hrubom, čo v čistom vyjadrení predstavuje sumu 514,43 Eur.

Vyčíslenie výdavkov zo strany navrhovateľky na sumu 773 Eur zo dňa 17.05.2013 je nereálne. Takéto dôkazy sú hrobu zavádzajúce a účelovo nadsadené. Súd bez výhrad akceptoval výdavky na mal. V., ktoré vysoko presahujú príjem navrhovateľky, ktorý predstavuje sumu 665 Eur hrubého.

Pokiaľ ide o výrok o trovách konania štátu, súd nesprávne rozhodol, pokiaľ k celej sume zaviazal odporcu, hoci o vypracovanie znaleckého posudku nežiadal. K vypracovaniu znaleckého posudku došlo po jeho námietkach vypočúvania maloletého súdom. Dňa 28.05.2013 požiadal o späťvzatie psychologického vyšetrenia maloletého. Za týchto okolností je vynaloženie finančných prostriedkov na znalecké dokazovanie nehospodárne.

Pokiaľ ide o styk odporcu s mal. V., je situácia taká, že otec sa môže s maloletým stýkať po dobu 33 hodín mesačne, zatiaľ čo pobyt u matky predstavuje 711 hodín mesačne. Rozhodnutie súdu je nesprávne a prispelo k tomu, že došlo k úplnému odcudzeniu odporcu s maloletým V. a v podstate si nemajú v súčasnosti čo povedať. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých častiach zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Opatrovník maloletého vo vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporcu poukázala na to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol, pričom zohľadnil aj životnú úroveň oboch rodičov. Pokiaľ ide o stretávanie sa otca s mal. V., vychádzal súd zo záverov dvoch znaleckých posudkov a z názoru maloletého. Na základe toho navrhla, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1,2 O.s.p. a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie odporcu je len čiastočne dôvodné.

So zreteľom na obsah odvolania odporcu, v predmetnej veci bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa výživného pre mal. V., úpravy styku otca s maloletým, ako aj súvisiace výroky o trovách konania, vrátane trov konania štátu, a preto výrok, ktorým bolo manželstvo účastníkov rozvedené, ktorý odvolaním napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a aký taký nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods. 2 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákona o rodine“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Pokiaľ ide o úpravu styku otca - odporcu s mal. V., súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Svoje skutkové zistenia oprel súd prvého stupňa o znalecké dokazovanie, ako aj o vyjadrenie maloletého V., ktorý so zreteľom na jeho vek mohol byť vypočutý na súde prvého stupňa a vyjadriť svoj názor, pričom z tohto dokazovania nepochybne vyplýva, že najvhodnejšia úprava stretávania sa otca s maloletým V. bude v tej forme, ako to určil súd prvého stupňa vo výroku svojho rozhodnutia, teda raz do mesiaca počas dvoch víkendových dní, t.j. v sobotu od 09.00 hodiny do nedele do 18.00 hodiny.

V tomto smere treba poukázať (okrem výsledkov znaleckého dokazovania, ktoré neboli nijakým spôsobom spochybnené) predovšetkým na výpoveď maloletého V., ktorý potvrdil výraznejší vzťah k svojej matke s poukazom na to, že citové väzby vo vzťahu k otcovi naďalej existujú, avšak z pohľadu trávenia času je plne uspokojujúce pre maloletého, pokiaľ sa bude s otcom stretávať v takom rozsahu, ako to určil súd prvého stupňa. Samotné znalecké dokazovanie tento názor maloletého potvrdilo nielen

z dôvodu subjektívneho (teda týkajúceho sa vyjadrenia maloletého), ale aj z dôvodov objektívnych v tom smere, čo bude pre maloletého z hľadiska stretávania sa so svojim otcom najpriaznivejšie.

Pri určovaní rozsahu styku rodiča s maloletým dieťaťom je potrebné brať do úvahy aj stanovisko maloletého dieťaťa, najmä ak ide o dieťa, ktorého fyzický vývoj a tomu zodpovedajúca rozumová a mravná vyspelosť je pomerne vysoká, ako je to v prípade mal. V.. Tento onedlho (26.03.2015) dovŕši 16 rokov a so zreteľom na tieto okolnosti je nepochybné, že k jeho názoru vyjadrenému počas súdneho konania je potrebné prizeriť.

Za tejto dôkaznej situácie je rozhodnutie súdu prvého stupňa v otázke úpravy styku otca s mal. V. vecne správne, podložené výsledkami vykonaného dokazovania, vrátane postoja mal. V..

Preto v tejto časti postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Pretrvávajú však pochybnosti o správnosti skutkových zistení súdu prvého stupňa vo vzťahu k stanovení výšky výživného zo strany otca pre mal. V..

V tomto smere sa rozhodnutie súdu prvého stupňa javí nepreskúmateľné a ako také muselo byť zrušené postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. so zreteľom na to, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia je potrebné vždy hodnotiť ako odňatie účastníkovi možnosti konať pred súdom, pretože tento v odvolacom konaní nemá možnosť reagovať na nepreskúmateľné závery súdu prvého stupňa.

Nepreskúmateľnosť záverov súdu prvého stupňa vo vzťahu k určení výšky výživného spočíva v tom, že súd si nezabezpečil náležité podklady pre zistenie konkrétnych zárobkových možností a schopností otca maloletého v čase, keď vo veci rozhodoval.

Súd prvého stupňa v predmetnej veci rozhodol 14.10.2014, pričom v spise sú zabezpečené odpisy mzdových listov odporcu - otca maloletého len za rok 2012 a za obdobie mesiacov 1 až 3 2013.

Za ďalšie obdobie roka 2013 sa súd prvého stupňa uspokojil so stručnou správou zamestnávateľa odporcu týkajúcou sa jeho hrubého zárobku, a to tak v roku 2013, ako aj za mesiace január až apríl 2014 (č.l. 265 spisu).

S takýmto postupom pri zisťovaní skutočných možností a schopností otca maloletého ako povinnej osoby, nie je možné súhlasiť, nakoľko vždy je potrebné si zabezpečiť konkrétny obraz o schopnostiach povinnej osoby v podobe zabezpečenia si úplného odpisu mzdového listu a dôsledného výpočtu priemerného čistého mesačného príjmu podľa možností za obdobie čo najbližšie k momentu, kedy vo veci súd prvého stupňa rozhoduje, čo v danom prípade tento súd neurobil.

Preto postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odvolací súd rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podobne je nepreskúmateľné rozhodnutie súdu prvého stupňa vo vzťahu k náhrade trov konania štátu, v rámci ktorej zaviazal odporcu - otca maloletého na zaplatenie nákladov na znalecké dokazovanie v celom rozsahu, teda v sume 480,80 Eur, ktoré zo štátnych prostriedkov boli vyplatené znalkyni podávajúcej znalecký posudok v predmetnej veci, pričom svoje rozhodnutie v odôvodnení rozsudku nijakým spôsobom bližšie neodôvodnil okrem konštatovania, že súd zaviazal odporcu zaplatiť na trovách konania štátu sumu 480,80 Eur odmeny znalkyne, ktorá bola vyplatená zo štátneho rozpočtu. Preto aj v tejto časti je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné a ako také bolo zrušené postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvého stupňa zabezpečiť si opisy mzdových listov týkajúce sa otca maloletého, a to za obdobie čo najbližšie momentu, kedy bude vo veci súd rozhodovať, ako aj (pochopiteľne) za obdobie predchádzajúce, teda minimálne od mesiaca apríl 2013 do budúcnosti.

Následne bude potrebné vypočítať reálny priemerný čistý mesačný príjem odporcu a porovnať ho s výdavkami, ktoré odporca udáva.

Pokiaľ ide o výdavky otca maloletého, tieto je potrebné podrobiť kritickému preskúmaniu a v prípade, že súd prvého stupňa neuzná ich vyčíslenie v celom rozsahu, tak ako to podáva otec maloletého, je potrebné jeho rozhodnutie náležite odôvodniť.

Rovnaký princíp je však potrebné uplatniť aj vo vzťahu k výdavkom, ktoré bude matka maloletého udávať vo vzťahu k nárokom maloletého. Tieto výdavky je potrebné opätovne zistiť na základe vyžiadania si od matky maloletého, túto k jej špecifikácii vypočuť a následne zaujať kritické stanovisko k reálnosti a odôvodnenosti výdavkov maloletého, ktoré musia korešpondovať s princípom racionality a byť vo výške, ktorá zodpovedá veku a reálnym potrebám maloletého.

Tieto výdavky bude potom potrebné porovnať s reálnymi možnosťami a schopnosťami otca maloletého a až v závislosti od toho ustáliť skutočnú výšku výživného.

Preto postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. odvolací súd rozsudok v uvedených častiach zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.